

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 1286
Tarih: 06.08.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak, tüm alanlarda engellilerin erişimine uygun düzenlemelerin yapılması ve hayata geçirilmesi hakkında yaşanan sorunların tespit edilerek mevcut aksaklıkların giderilmesi ve kanun hükümlerinin eksiksiz olarak hayata geçirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Mülkiye BİRTANE
Kars Milletvekili

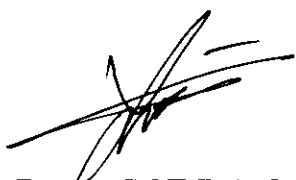
GEREKÇE

2002 yılında yapılan Türkiye Özürlüler Araştırması verilerine göre Türkiye’de yaklaşık 8,5 milyon engelli var. Ancak engellilerin sosyal yaşama katılımı son derece kısıtlı. Engellilere dönük hizmet veren kurumların sayısı oldukça yetersizdir. Eğitim, iş, sosyal yaşama dahil olma olanakları oldukça sınırlı. Yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi mümkün olmuyor. Bunun yanında yapılan bazı yasal düzenlemeler ise son derece önemli ancak uygulamadaki sorunlar bir türlü ortadan kaldırılamıyor. Yasaların hayata geçirilmesinde belli bir sistem yok. 2005 yılında yapılan 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun bu açıdan önemli bir yere sahip. Bu kanun, devlete engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alma yükümlülüğü getiriyor.

Bu düzenleme 7 yıl önce yürürlüğe girdi ve engellilerle ilgili düzenlemeler yapan 5378 sayılı kanunun geçici ikinci ve üçüncü maddeleri bu konuda önemli yükümlülükler getiriyor. Bu maddelerde, kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların engellilerin erişimine uygun hale getirilmesi öngörülüyor. Aynı şekilde, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin; mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçlarının, yasanın yürürlüğe girdiği 7 Temmuz 2005 tarihinden itibaren yedi yıl içinde engelliler için erişilebilir duruma getirilmesi gerekiyor.

Bu yasadaki hükümlerine hayata geçirilmesi konusunda yerel yönetimlere büyük görevler düşüyor. Ama ne yazık ki bu yasa çıktığından beri bir iki düzenlemeden başka bir ilerleme sağlanamadı. Yasada çok açık bir şekilde belirtilen yükümlülükler bile yerine getirilmiş değildir. Engelli erişimini sağlamaya dönük ortada ciddi bir proje olmadığı gibi somut bir planlama ve bilinçli bir dönüşüm çabası da bulunmuyor. Yapılan yasal düzenlemelerin hayat bulmaması bu alanda bir denetim mekanizmasının olmamasından kaynaklanıyor. Engellilerin toplum yaşamına katılımını zorlaştıran ve hatta imkânsız hale getiren fiziki çevre koşulları, mimari düzenlemeler ve toplu ulaşım araçlarında yapılması mümkün düzenlemeler dahi yapılmadı. 7 yıl geçmiş olmasına rağmen gerekli kriterlerin yerine getirilmemiş olması hükümetin ve yerel yönetimlerin durum karşısındaki tutumunu ortaya koyuyor. Oysa konu son derece önemli ve doğrudan insan haklarıyla bağlantılıdır.

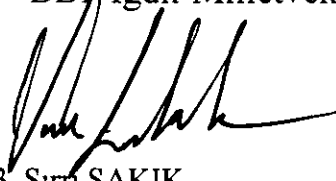
Avrupa Birliği Türkiye 2011 İlerleme Raporunda da konu ele alınmış, engelli kişiler lehine pozitif ayrımcılık yapılmasını öngören anayasa değişikliklerinin spesifik tedbirlere dönüştürülmediği ifade edilmiştir. Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ve İhtiyari Protokolünün uygulanmasını izlemeye yönelik bir ulusal mekanizmanın henüz oluşturulmadığı vurgulanmıştır. Durum son derece açıktır. Engellilerin sosyal ve ekonomik hayata katılımlarını artırmak için daha fazla düzenlemeye, düzenlemelerin hayata geçirilmesini zorunlu kılmak için ise ciddi bir denetim ve takip mekanizmasına ihtiyaç var. Söz konusu yasa gereği, 2005 yılından verilen süre 7 Temmuz 2012 tarihinde sona eriyor. 7 yıllık süre zarfında yapılan düzenlemeler ve geline aşamaya ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin araştırma komisyonu oluşturarak sorunun boyutlarını tespit etmesini ve engellilerin erişilebilirlik sorunlarının çözümü için bir yol haritasının hazırlanmasını genel kurulun takdirlerine saygılarımızla sunarız.

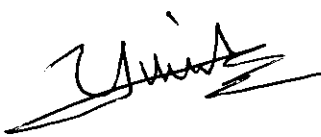
1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

2. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

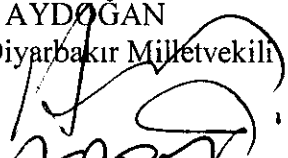
7. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

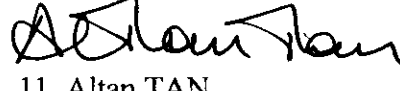
8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

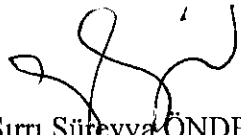
11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

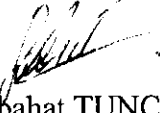
12. Adem KURT
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

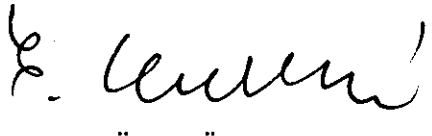
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

15. Sebahat TUNCEL
BDP İstanbul Milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili

23. L. Jank

Reyhanlı Döğerkahar
Milletvekili